

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din, Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52, Uprava: Gregorčičeva ul. 27, Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 16. septembra 1938

Cena posamezni številki din 1'50

Nepravi optimizem

Da je optimizem pogoj vsakega ustvarjajočega dela, smo že večkrat naglasili. Toda ne vsak optimizem, temveč le oni zdravi optimizem, ki se ne boji pogledati resnici v oči, ki pa se tudi ne ustraši največjih ovir, temveč gre pogumno preko vseh ovir na delo, v prepričanju, da bo s svojo trdno vero in veliko požrtvovalnostjo premagal vse ovire.

Je pa še drug in nepristen optimizem, ki veruje v zboljšanje čisto nekritično, ki celo niti noče videti ovir pred seboj, ki zato tudi noče pogledati resnici v oči. To je optimizem male vere, ki se boji trde besede resnice, ki ne zaupa sebi, da bi prenesel le nekoliko neprijetno sliko. Ta optimizem hoče za vsako ceno, da se vse presoja optimistično, da se povsod vidijo le dobre in svetle strani in da je o neprijetnostih čim manj govora. Kdor opozarja na razne senčne strani, kdor pokaže vso stvar v njeni resnični luči, tega nepravi optimizem ne trpe ter ga označijo najmanj za neplodnega malkontenta in kritikastra. Dostikrat pa ga primejo tudi še na hujski način.

Ta nepravi optimizem se je pri nas že precej razširil, sicer pa se je pri nas udomačil že od zedinjenja sem. V mirnih časih, ko more vse neovirano delati in ko ljudje ustvarjajo nove vrednote brez ozira na vse oficijalne optimizme, ni niti nepravi optimizem posebno škodljiv, daš koristen prav nikoli. Kadar pa so napeti časi, kadar se povsod pripravljajo najbolj resni ukrepi, pa za nepravi optimizem ni prostora.

Kajti v takšnih časih je nepravi optimizem nevarna zapreka, da se ne napravijo pravi sklepi, ker so ti mogoči le takrat, kadar se pogleda resnici v oči. Nobenega smisla nima samega sebe varati z lepšimi slikami, zlasti pa ne v napetih časih. V takšnih časih je treba za vsak primer vse dobro pripraviti, zato pa tudi objektivno pretehtati vse svetle in vse senčne plati.

Posebno pa je napačen nepravi optimizem v gospodarskem življenju. Prav nič ne pomaga zanašati se, da se bodo naše češplje na dunajskem trgu že prodale, samo če jih bomo tja poslali. Izkušnja nasprotno uči, da jih ne prodamo, če jih pošljemo v nepravem času in da nas čaka v tem primeru namesto lepega dobička težka izguba. Prav tako ne bo obrodilo nobenega sadu, če bomo samo verovali, da bodo naši aktivni klirinški saldi enkrat že poravnani. Izkušnja nasprotno uči, da je ostalo že dosti takšnih računov za vedno neplačanih, a da tudi takrat, kadar so bili plačani, niso prejemniki plačil nikdar prišli popolnoma na svoj račun.

Nepravi optimizem je tudi to, če se kdo tolaži, da je za neko stvar še vedno čas, če se odlašajo najbolj nujna dela, češ da smo mogli biti brez tega že leta in leta in bomo mogli prestatiti tudi še nekaj let. Resnica je namreč ta, da smo že leta in leta trpeli, ker te stvari nismo imeli in da trpimo vsako leto tem bolj, čim kasneje to stvar izvedemo.

Mnogo je pri nas sedaj tudi takšnega optimizma, da so ljudje z vsako stvarjo zadovoljni. Ni še bila samohvala tako poceni, kakor je danes. Ni še neka stvar niti narajena, že se z njo hvalimo. Če pa se pokažejo nedostatki, jih noče-

mo videti, niti takšnih ne, ki bi se mogli odpraviti.

V časih, kadar je v modi nepravi optimizem, je seveda objektivno razpravljanje o javnih vprašanjih silno otežkočeno. Kajti v takšnih časih se ne vpraša, kaj kdo govori, temveč le, če hvali ali graja. In samo po tem se vodi tudi vsa kritika. Zato se tudi ni čuditi, če nivo naših javnih debat od

leta do leta pada, da imamo prav za prav le še polemiko, ne pa kritike.

Že naivnost je misliti, da je kje na svetu javno življenje tako vzorno urejeno, da ne potrebuje nobenega zboljšanja. Zato tudi povsod pozdravljajo one požrtvovalne optimiste, ki si prizadevajo, da se razmere zboljšajo in ki kljub vsem nevspešnostim ne odnehajo od svo-

jih prizadevanj. Samo ti pravi optimisti ustvarjajo boljšo bodočnost in večajo blagostanje. Zato pa je tudi najbolj usodno, če dobe glavno besedo nepravi optimisti, ki zavedoma hočejo videti vse dobro, ker ti nimajo niti volje niti sposobnosti zboljšanja. Se bolj usodno pa je, če morajo zaradi nepravilnih optimistov utihniti pravi. Pot nazdol se je takrat začela.

bi ta odnehala, bi bil tudi konec Češkoslovaške. (In še marsikatero druge države in režima. Op. ured.)

Mussolini smatra zato, da ima lord Runciman po Hitlerjevem govoru samo eno nalogo, da predlaga g. Benešu plebiscit. Prav za prav več plebiscitov. Kjer pa so okrajni narodnostno preveč pomešani, tam naj se izvede kantonizacija. Plebiscit sam pa se naj izvede pod mednarodno kontrolo, nekako tako ko v Posarju.

Ko bo napravljen nov zemljevid, pa bodo tudi Italijani mogli prijateljsko živeti s Čehi, nikdar pa ne morejo prijateljsko živeti s Čehoslovaki.

S plebiscitom se bo obvarovala Evropa pred vojno.

Plebiscit pomeni vojno

Prager Telegraph razpravlja o predlogu plebiscita in pravi, da pomeni plebiscit vojno. V istem smislu pišejo tudi drugi češki večerni listi.

Preobrat o mišljenju Evrope?

Poljski listi poročajo, da se opaža v Parizu in Londonu preobrat javnega mnenja v korist plebiscita. Tako zagovarjajo Times odkrito plebiscit. A tudi v Parizu je vedno več glasov, ki se izrekajo za plebiscit.

Situacija je napeta do te mere, da mora razčiščenje priti v kratkem.

V teh velikih dogodkih, ko se že čisto odkrito govori o novi karti Evrope, bi bilo dobro, da bi tudi mi dobro preudarili svoj položaj. (Ostala poročila med političnimi vestmi.)

Lloyd Triestino

Lloyd Triestino je objavil svojo letno bilanco za l. 1937. Njegova bilanca je hkrati prva bilanca velike italijanske paroplovne družbe, ki je bila osnovana po novi uredbi italijanske trgovinske mornarice. Lloyd Triestino oskrbuje redne morske zveze z Afriko, Avstralijo in Daljnim vzhodom. Družba ima 72 velikih ladij, od katerih je bilo 22 last stare družbe, 16 družbe »Italia«, 19 je pripadalo družbi Navigazione Libera Triestina, 10 paroplovni družbi »Tirrenia« in 7 družbi »Societa Veneziana di Navigazione«. Vse te ladje so postavljene v bilanco z zneskom 478,11 milijona lir. Odpisi so izkazani v višini 63 milijonov lir. Čisti dobiček znaša 12,97 milijona lir. Družba bo izplačala na delniško glavnico 300 milijonov lir 4-odstotno dividendo. Stari Lloyd Triestino je izplačal zadnjič dividendo l. 1925. In takrat je znašala 10-odstotkov.

Sušak namesto Trsta

Glasilu čl. Zavoda za zunanjo trgovino piše, da bo imel izgon Židov iz Italije to posledico, da se Židje ne bodo več posluževali Trsta in drugih italijanskih pristanišč, temveč da bodo pošiljali svoje blago odslej skozi Sušak. Zlasti Lloyd Triestino je imel dosedaj mnogo dobička od potniškega prometa med Palestino in vzhodno ter srednjo Evropo. Ta dobiček bo odslej odpadel.

Vsak trgovec mora biti naročnik „Trgovskega lista“

Znova vprašamo:

Kaj je z naredbo o krošnjarstvu?

Natančno trije meseci so minuli, kar je na velikem kongresu trgovcev v Ljubljani takratni minister dr. Vrbanec sam od sebe obljubil, da bo najkasneje v dveh do treh tednih izdala uredba o krošnjarstvu, s katero se bodo izvedle vse upravičene zahteve trgovstva. Že pred enim mesecem smo opomnili na to obljubo, ker pa tudi naš opomin ni zalegel in še vedno ni o uredbi o krošnjarstvu ne duha ne sluha, smatramo za svojo dolžnost, da na to obljubo zopet opomnimo.

Ne samo zato, ker obljuba dolg dela, kakor pravi pregovor, temveč ker so razmere takšne, da ni mogoče uredbe o krošnjarstvu več pogrešati. Zaradi nejasnih zakonskih predpisov, še bolj pa zaradi slabotnega izvajanja celo čisto jasnih določb o prepovedi krošnjarstva, se je to tako razpaslo, da že uničuje legalno trgovino. Poleg tega pa pomeni krošnjarstvo tudi že pravo nadlogo za prebivalstvo, saj je krošnjarsko blago skoraj brez izjeme manjvredno, če ne sploh brezvredno. Vrh vsega pa ima od krošnjarstva škodo tudi državna blagajna, a tudi policijski interesi zahtevajo, da se napravi nelegalnemu krošnjarstvu že enkrat konec.

Pa kaj bi razlagali še podrobneje o škodljivosti krošnjarstva, ko je vendar ta resnica že tako notorična, da si sploh nihče ne upa krošnjarstva javno zagovarjati. Pač pa moramo znova opozoriti odločujoče činitelje, da je čisto izključeno, da bi trgovci plačevali vedno večje davke, če jim pa ne obdačeni krošnjari pred nosom odjedajo zaslužek. Naj vendar ne mislijo odločujoči činitelji, da so trgovci le neki kverulanti, ki kar tako iz veselja in zabave nastopajo proti krošnjarstvu. Trgovci imajo preveč resne skrbi, da bi imeli smisel za takšne zabave. Toda stiska jih sili, da nastopajo proti krošnjarstvu, ker jim to ubija zaslužek. Naj bodo odločujoči činitelji tudi prepričani, da je že skrajno mučno tudi za trgovce same, če morajo leto za letom opominjati na dokazano škodljivo krošnjarstvo in so vsi njih opomini zaman. Res ni prijetno, če so vsi protesti in vse zahteve le glas vpijočega v puščavi.

Radovedni smo le, kako odločujoči činitelji med seboj opravičijo svojo nedelavnost v tako važnem gospodarskem vprašanju. Saj se vendar zavedajo, da že iz fiskalnih interesov ne morejo biti interesi domače nacionalne trgo-

vine zadnji interesi, za katere bi se morali brigati. Končno se morajo tudi odločujoči činitelji zavedati, da je dvig narodnega gospodarstva čisto nemogoč, če propada trgovina. Danes pa se splošno naglašča, da je dvig narodnega gospodarstva prva naloga, ki se mora izvesti. Ali pa ni to le žalostna fraza, če se istočasno dopušča propadanje trgovine?

Zato znova vprašujemo: Kaj je z uredbo o krošnjarstvu? Kaj je z dano obljubo? Kdaj bo ta uredba že zagledala beli dan?

Z vsem poudarkom moramo izjaviti, da trgovstvo ne more dalj čakati in da ne more še nadalje prenašati, da se mu z nelegalnim krošnjarstvom ubija eksistenca. A tudi to moramo naglasiti, da ne moremo verjeti v nobene lepe besede, če se ne ustrezne trgovstvu niti v tako upravičeni zahtevi, kakor je zahteva po izdaji krošnjarske uredbe. Saj bi se morala ta izdati že samo zato, da se napravi konec sedanjemu kaosu glede krošnjarskih predpisov.

Če se kljub temu ta uredba ne izda, ali more še trgovstvo verjeti v dobro voljo odločujočih činiteljev, da se varujejo interesi nacionalne trgovine?

Zadnji poskus za ohranitev miru

Chamberlain pri Hitlerju

Angleški ministrski predsednik Chamberlain je odpotoval v četrtek ob 8.35 v Nemčijo na sestanek s Hitlerjem. Pred svojim odletom je imel še krajši sestanek z zunanjim ministrom Halifaxom in finančnim ministrom Simonom. Nato je bil sprejet še od kralja v krajši avdienci.

V Nemčijo je odpotoval v spremstvu gospodarskega svetovaleca angleške vlade Wilsona in načelnika oddelka za srednjo Evropo Stronga. Iz Monakovega, kjer je pristal, se je odpeljal Chamberlain ob 13.16 proti Berchtesgadnu. Ob 17.30 so se začeli v Obersalzbergu razgovori med Chamberlainom in Hitlerjem. Hitler se je za sestanek dobro pripravil in ves dan študiral razne akte o Češkoslovaški.

Razgovori so trajali pozno v noč ter so jim nekaj časa prisostvovali tudi veleposlanik Henderson in Strong ter z nemške strani minister Ribbentrop.

O razgovorih je bilo izdano uradno poročilo, ki pravi, da sta se oba državnika odkrito in ob-

širno razgovarjala o vseh vprašanjih, ki so na dnevnem redu. Danes v petek odpotuje Chamberlain v London, da poroča svoji vladi. Čez nekaj dni bo nov sestanek.

Kako je potekel razgovor med obema državnikoma, je popolnoma neznano. So pa razna ugibanja, ki so tudi bolj ali manj utemeljena. Tako je Hitler baje zahteval, da se sudetsko vprašanje takoj in v celoti reši. Na plebiscit pa bi baje pristal le, če bi bila policija v rokah sudetskih Nemcev. Chamberlain ni baje nič konkretnega odgovoril ter bo njegov odgovor odvisen tudi od stališča francoske vlade.

Henlein zahteva priključitev k Nemčiji

Henlein je izdal proglas na svoje pristaše. V proglasu pravi, da je skupno življenje Nemcev in Čehov v Čehoslovaški nemogoče in zahteva zato priključitev sudetskih krajev k Nemčiji. To zahtevo pa postavlja, ker nastopa praška vlada proti sudetskim Nemcem s strojnici in največjim pritiskom.

Henlein je izdal svoj proglas potem, ko je že pobegnil v Nemčijo ter prepustil svoje pristaše usodi.

Politični odbor ministrov praške vlade je sklenil, da se uvede proti Henleinu zaradi njegovega proglasa kazensko postopanje.

Mussolini za razbitje češkoslovaške države

»Popolo d'Italia« je v četrtek objavil že napovedano Mussolinijevo pismo lordu Runcimanu. S tem člankom se je Mussolini popolnoma postavil na stran Nemčije.

V svojem članku pravi Mussolini med drugim:

Pri urejevanju češkoslovaškega vprašanja treba urediti ne le nemško, temveč tudi madžarsko, slovaško, rusinsko in poljsko vprašanje. Češkoslovaškega naroda ni in zato tudi ne more biti češkoslovaške države. Osnovni elementi sedanje Češkoslovaške niso sredotežni, temveč sredobežni in se drže skupaj le s silo. Kakor hitro

† Franc Weiler

Pred par dnevi je preminul po dolgi in mučni boleznj ugledni mariborski trgovec Franc Weiler. Z njim smo izgubili ne samo dobrega tovariša, ki si je s svojo marljivostjo in reelnostjo ustanovil v Mariboru cvetoče podjetje, ampak tudi moža, ki je imel kljub svojemu napornemu poklicnemu delu mnogo smisla za stanovska vprašanja ter se je z vso agilnostjo udeleževal v Združenju trgovcev za mesto Maribor. Mariborsko trgovstvo bo ohranilo umrlega tovariša v najlepšem spominu.

Na trgovski nadaljevalni šoli v Mariboru

bo vpisovanje v nedeljo dne 18. 4. m. od 10. do 12. ure v upraviteljski pisarni na Zrinjskega trgu 1, pritičlje (poslopje trgovske akademije). S seboj je prinesiti izpričevalo, rojstni list, dve izpolnjeni rodovnici in potrdilo o plačani šolnini, ki se dobi v pisarni Združenja trgovcev.

Razpored zgradarine razgrnjen

Davčna uprava za mesto Ljubljana razglasa:

Razpored zgradarine za l. 1938. je v smislu čl. 131. zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928 razgrnjen na javni vpogled davčnim zavezancem pri tukajšnji davčni upravi (sobi št. 13) v času od dne 15. septembra do vštete dne 22. septembra 1938.

O ugotovljenih davčnih osnovah in odmerjenem davku bodo davčni zavezanci posebe obveščeni s plačilnimi nalogi, proti katerim bodo imeli pravico pritožbe.

Nervoznost na svetovnih borzih

Politična napetost zaradi češko-slovaškega vprašanja je naravno vplivala tudi na svetovne borze. Vendar pa se ta vpliv ni pokazal na vseh borzah enako. V Berlinu so pretekli teden tečaj celo malenkostno napredovali in tudi London se je pokazal zelo odporen. Na drugih borzah pa so tečaj nazadovali. Še večje spremembe pa bo pokazal prihodnji izkaz, ko se bodo že pokazali vplivi Henleinovega ultimata, če seveda ne bo sestank Chamberlaina s Hitlerjem prinesel zboljšanje položaja. Gibanje tečajev je razvidno iz naslednjih indeksnih števil:

Koncem 1927 = 100%	27. 8. 1938	3. 9. 1938	10. 9. 1938
London	61,3	60,3	60,3
Berlin	43,8	45,9	46,0
Pariz	52,9	52,4	50,3
Praga	81,2	81,5	79,9
Bruselj	41,5	41,1	39,1
Milan	115,3	115,1	111,0
Amsterdam	58,9	59,0	58,0
Curih	62,2	61,5	58,9
Stockholm	27,4	27,1	26,9
New York	81,9	82,8	79,7

Mednarodni borzni indeks je padel v preteklem tednu za 2,75%, od 63,7 na 61 odstotkov.

Kultura konoplje in lanu na Bolgarskem

Zadnja leta, zlasti zaradi močnega razvoja bolgarske tekstilne industrije, so začeli na Bolgarskem intenzivno pospeševati gojitev lanu, konoplje in bombaža. Posledica tega prizadevanja je bila, da se je površina s konopljo posejane zemlje povečala od 5.200 ha v l. 1933 na 8.300 ha v l. 1937 na 10.000 ha v l. 1938. Bolgari upajo, da bodo s tem sistematičnim pospeševanjem kulture konoplje mogli v štirih do petih letih ne le kriti vse svoje

domače potrebe, temveč tudi že izvažati konopljo.

Kar se tiče kulture lanu, se je ta začel sistematično gojiti šele v letu 1935. Tedaj je bilo posejanih z lanom 500 ha, v naslednjem letu že 1200, leta 1937. pa je zna-

šala vsa površina že 24.200 ha. Naslednje leto pa se je ta površina zmanjšala na 23.300 ha, ker je bila odkupna cena za lan preveč nizka. Del proizvajalcev je začel gojiti namesto lanu bombaž, ki ga po zakonu morajo domače tovarne

prevzeti od proizvajalcev po zakonito določenih cenah.

Sedaj namerava vlada izdati zakon, s katerim bodo industrialci zavezani, da tudi lan in konopljo prevzemajo od proizvajalcev po zakonito določenih cenah.

Pospeševanje izvoza

Kaj bi zlasti želeli

Kadar se pri nas govori o pospeševanju naše zunanje trgovine, se vedno naglašava, koliko trgovinskih pogodb je bilo sklenjenih v zadnjem času. Brez dvoma so bile te pogodbe našemu izvozu v korist, toda samo trgovinske pogodbe pač ne zadostujejo. To jasno dokazuje n. pr. naša trgovinska pogodba s Francijo. Po tej pogodbi bi morali biti za 20% aktivni, v resnici pa smo močno pasivni. S samo trgovinsko pogodbo se pač ne more tudi dvigniti izvoz. V ta namen so potrebne še druge stvari.

Tako je zlasti potrebno, da ima naš izvoznik gotovost, da bo dobil svoje blago v roku in v celoti plačano. To pa se danes dogaja le redko, deloma zaradi klirinških plačil, ki pomenijo veliko zamudo v plačilih, deloma pa tudi zaradi odtegljajev Narodne banke. Če bi se torej hotel izvoz v resnici pospeševati, potem se ne bi smeli naši ukrepi omejiti le na to, da si s trgovinsko pogodbo pridobimo določene izvozne kontingente, temveč bi se morala dati našemu izvozniku tudi možnost, da te kontingente izkoristi. V ta namen bi se moralo skrbeti za boljše funkcioniranje klirinških plačil, a nadalje tudi oprostiti izvoznika tega, da plačuje v obliki deviznih odtegljajev po znižanem tečaju poseben davek od svojega izvoza. Ta davek dostikrat povzroča, da postaja izvoz nerentabilen in v tem primeru se mora vsak izvoz ustaviti, pa naj bodo neizkoriščeni kontingenti še tako veliki.

Gledati pa je tudi na to, da se omogoči našim izvoznikom, da bodo na tujih trgih konkurenčni tudi v primeru, če druge države svoj izvoz podpirajo s posebnimi premijami in z drugimi ugodnostmi. Če dobivajo poljski in romunski izvozniki izvozne premije, jih mora dobivati tudi naš izvoznik, če seveda hočemo, da bomo res izvažali. A tudi železniške tarife je treba prilagoditi potrebam izvoza. Pri nas so tudi te dostikrat znatne ovire za izvoz.

Naj se ne ugovarja, da bi te premije veljale, ker mnogo cenejše in mnogo bolj gospodarske so te premije, kakor pa vse intervencije na domačem trgu za dvig cen. Dokazano je, da so boljše cene odvisne predvsem od izvoza. Čim več bomo izvažali, tem boljše bodo cene tudi na domačem trgu in nobenih intervencij ne bo treba. Dejansko so itak vse intervencije le subvencije, ki jih plačujejo agrarno pasivni kraji agrarno aktivnim. Tudi zato se more izdajanje denarja za intervencije le težko zagovarjati.

Dejansko je treba storiti nekaj za naš izvoz in v resnici olajšati izvoznikom, da bodo mogli prinašati v državo devize. Ne samo teoretizirati in govoriti o pospeševanju, izvoza, ker od tega govorjenja nima nihče nič. Samo dejanska pomoč pomaga.

Bolj pa je treba naše izvoznike in tudi voznike informirati o nameravanih ukrepih. Naj se že enkrat neha ona praksa nenadnih presenečenj, ki je še vedno tako zelo v navadi. Sploh je naša informativna služba še zelo zaostala. Posledica tega je, da se znova ponavlja stara pesem, da nam naše češplje na tujih trgih propadajo, ker ne znamo izvoza prav razdeliti.

Se smernice bi tudi bilo, če bi se smernice naše trgovinske in gospodarske politike bolj jasno razložile našim ljudem. Posebno v tako napetih časih, kakor je sedanj. Vendar je tudi za naše iz-

voznike usodne važnosti, da vedo, kako se bodo morali v bodoče orientirati in če je še dobro, da pošiljajo naše blago v države, kjer imajo že itak visoke terjatve. Drugod dobe v takih trenutkih gospodarski krogi vedno potrebne nasvete, da se obvarujejo izgub. Na vse zadnje se njih izgube tičejo vseh nas!

Naša skrb mora biti, da izvažamo, a da tudi dobro izvažamo. Izvoz, pri katerem izgubljammo vse obresti od plačil, ker moramo čakati mesece in mesece na plačilo, se ne rentira. Vendar ne izvažamo dobrega blaga zato, da zalagamo druge, temveč da sami res kaj zaslužimo. Altruističen izvoz ni le nesmisel, temveč naravnost škodljiv.

Nestalnost našega lesnega izvoza

Dr. Marinović je objavil izrpen pregled o našem izvozu lesa v zadnjih štirih letih. Iz preglednice se vidi predvsem velik padec našega izvoza in razločno tudi vpliv sankcij, ki je najbolj zadel Jugoslavijo. Gotovo je, da Slovenija pri tem padcu izvoza nosi občuten delež izgube. Kakor je znano, pa se od lani po kratkem zboljšanju vleče spet novo padanje, ki kljub novi pogodbi z Italijo še ni premagano in znaša že približno 22 odstotkov.

Izvozili smo v 1. polletju:

Izvozili smo v 1. polletju:	lani	
	ton	mil. din
stavbenega lesa	476.974	427.277
žel. pragov kosov	673.525	26.59
drv	27.075	4,53
ogljja	9.659	5,13
izdelkov	3.540	23,29
izvlečka		24,4
lani		mil. din
stavbenega lesa	387.607	321,09
žel. pragov kosov	563.654	23,60
drv	15.777	3,80
ogljja	5.518	3,29
izdelkov	2.504	14,63
izvlečka		20,62

Stavbeni les je dal 25% manj ko lani in padel po količini za

19%, čeprav je močno nad količino iz l. 1936.

Preglednica je sestavljena tudi za posamezne trge našega lesa, kamor smo izvozili zadnja 1. polletja (v milijonih din vrednosti):

	1935	1936	1937	1938
Italija	212'6	14'3	98'1	83'2
Nemčija	275	38'1	75'8	59'7
Anglija	18'8	35'1	94'3	48'1
Madžarska	6'7	23'2	16'3	25'5
Argentina	7'5	6'8	16'7	18'9
Grčija	4'7	12'8	13'1	14'6
Egipt	2'2	7'8	13'2	6'7
Avstrija	7'4	9'9	11'6	6'2
CSR	5'2	3'2	6'3	6'2
Tunis	5'2	5'1	6'6	5'4
Maroko	6'0	5'3	5'2	5'1

Po vrstah rezanega lesa je bil sestavljen naš izvoz sledeče:

Izvozili smo v 1. polletju:	lani	
	ton	mil. din
bukov	61.339	57,7
hrastov	27.867	48,49
iglasti	224.938	199,30
lani		mil. din
bukov	40.018	37,52
hrastov	14.038	26,36
iglasti	170.046	142,17

Iz pregleda po državah se vidi, da smo spet povečali izvoz na Madžarsko.

Eskontiranje italijanskih klirinških nakaznic

Zbornica za TOI v Ljubljani je poslala Narodni banki v Beogradu naslednjo predstavko:

»Podpisana zbornica je informirana, da eskontira podružnica Narodne banke na Sušaku italijanske klirinške nakaznice po 2%, dočim ostalim podružnicam Narodne banke to ni dovoljeno. Kot razlog za to izjemo, ki je dovoljena samo podružnici na Sušaku, se navaja, da eskontira podružnica nakaznice samo v korist lastnikov malih žag. Ker je gozdna industrija ravno na območju podpisane zbornice razdrobljena tako na male žage, kakor ne na območju nobene druge zbornice oz. podružnice Narodne banke (Zbornica pripominja, da je na njenem območju nad 2000 malih žag), prosi podpisana zbornica najljudeje, da blagovoli Narodna banka odrediti, da se italijanske klirinške nakaznice eskontirajo tudi pri podružnici Narodne banke v Ljubljani po 2%.

Zbornica je prepričana, da bo Narodna banka to prošnjo upošte-

vala ter o svojem sklepu zbornico v najkrajšem času tudi obvestila.

Na to predstavko je dobila Zbornica za TOI v Ljubljani včeraj, v četrtek, dne 15. septembra od g. upravnika podružnice Narodne banke v Ljubljani telefonično obvestilo, da bo od danes naprej tudi podružnica Narodne banke v Ljubljani odkupovala italijanske klirinške nakaznice, ki se glase na dinarje, od izvoznikov, lastnikov malih žag z 2 odstotnim skantom poleg običajnih odbitkov.

Opozarjamo lastnike malih žag, naj se te ugodnosti poslužujejo.

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

Drž. dohodki v prvih štirih mesecih

Po uradnih podatkih fin. ministrstva so se gibali drž. dohodki v prvih štirih mesecih tekočega proračunskega leta, t. j. od aprila do konca julija tako-le (vse številke v milijonih din):

proračunski član	proračunski doseg	dejan. doseg
neposredni davki:		
občni neposredni	562,3	446,0
posebni	284,1	271,6
izredni	53,3	47,1

posredni davki:		
trošarina	307,5	350,3
takse	403,3	406,2
carine	336,3	345,8
monopoli	689,9	692,6

drž. podjetja:		
prosvetno min.	11,8	8,9
finančno:		
Drž. hip. banka	18,4	10,4
Poštna hranilnica	29,6	31,7
Belje	33,0	8,3
Sladkorna t. na		
Čukarici	16,3	3,3
uprava reč. in pom.		
plovbe	2,8	2,0
pomorska	0,1	0,2
železnice	796,0	753,7
rečna plovba	29,3	18,2
pošta	200,5	182,2
razredna loterija	14,6	1,1
kmetijske šole itd.	2,2	0,9
drž. gozdovi	47,3	23,8
rudniki	145,0	110,8
min. soc. politike	20,8	10,8
razni dohodki	53,9	30,3
skupno	4060,0	3756,5

Državni dohodki so dosegli v prvih štirih mesecih torej skoraj 4 milijarde, čeprav so dosegli le 92'52% proračunanih. Ker očitno drž. gospodarska podjetja še niso obračunala z drž. blagajno, bi bili dohodki še večji, da bi najbrže dosegli v celoti proračunano vsoto.

Če pregledujemo objavljene podatke podrobneje, potem vidimo, da stalno rastejo posredni davki, dočim neposredni ne dajo proračunanega efekta. S posrednimi davki je prebivalstvo kar že premočno obremenjeno.

Značilno je nadalje, da so vse prometne ustanove dale mnogo manj dohodkov, kakor so bili ti proračunani. Ker se tako zelo govori o oživiljenju našega gospodarstva, preseneča nazadovanje teh dohodkov tem bolj.

Glede dohodkov drž. podjetij pa še ni mogoče izreči sodbe, ker še niso vsa obračunala.

Finski les

Prvo polletje je bilo za Finsko glede prodaje lesa nepričakovano slabo. Izvozila je v glavne uvozne dežele sledeče količine (v standardih):

	1937	1938
v Zed. Britanijo	460.000	135.000
Nemčijo	92.000	135.000
Belgijo	81.000	8.000
izven Evrope	69.000	8.000
na Holandsko	52.000	18.000
Dansko	39.000	36.000
v Francijo	28.000	2.000
ostalo Evropo	9.000	13.000

Vsega skupaj je torej izvozila letos le 375.000 standardov lesa proti 830.000 v lanskem prvem polletju in njen izvoz se je zelo spremenil tudi sestavno po državah.

Iz združnega registra

Okrajna hranilnica in posojilnica v Skofji Loki je prilagodila svoja pravila novemu združnemu zakonu, prav tako tudi Tržiška posojilnica v Trzinu.

Izbrisali sta se naslednji zadrugi:

Jugoslovanska knjigarna in Jugoslovanska tiskarna, obe v Ljubljani, ker sta se združili v družbo z o. z. z imenom Jugoslovanska tiskarna in knjigarna, ter Kmetijsko društvo za dekanijo Novo mesto, zaradi končane likvidacije.

Naročajte »Trgovski list«!

Politične vesti

Angleški kralj Jurij VI. je zaradi napete politične situacije prekinil svoje počitnice ter se vrnil v London.

Ministrski predsednik Chamberlain je s posredovanjem angleškega veleposlanika Hendersona v Berlinu poslal Hitlerju naslednje pismo: »Z ozirom na vedno bolj kritični položaj predlagam osebni razgovor in sem takoj pripravljen priti k vam, da poskusiva najti pot za mirno rešitev. Prišel bi z letalom in sem že jutri pripravljen za pot. Prosim vas, da mi sporočite, kdaj me lahko sprejmete in kraj, kjer naj bi bil ta sestanek. Za čim hitrejši odgovor vam bom zelo hvaležen. Neville Chamberlain.«

Hitler je na to odgovoril, da se zelo rad sestane z angleškim ministrskim predsednikom in da ga bo čakal dne 15. t. m. v Obersalzbergu. Chamberlain je nato v četrtek odpotoval v Nemčijo. Prvič v svojem življenju je potoval z letalom. Menda se še ni zgodilo, da bi angleški ministrski predsednik odpotoval v tujo državo na podoben sestanek. Zato je žrtev Chamberlaina v korist evropskega miru tem više ceniti.

Ministrski predsednik Daladier je izjavil, da je sam predlagal direktni stik med Hitlerjem in ministrskim predsednikom Chamberlainom, da se na ta način najde pot za mirno rešitev češkoslovaškega vprašanja. Dejal je, da ga izredno veseli, da bo prišlo do tega sestanka.

Ministrski predsednik Chamberlain je zaradi napete zunanje politične situacije predlagal obema voditeljema opozicije, da se sestavi koalicijska vlada iz vseh strank. Za petek je sklican izvršilni odbor angleške delavske stranke, ki bo sklepal o predlogu ministrskega predsednika.

Iz Zeneve se poroča, da je angleški minister lord de la Warr, vodja angleške delegacije na skupščini ZN imel številna posvetovanja z delegati angleških dominionov in da je ravno v tem vzrok, da londonska vlada ne posega za vso odločnostjo v češkoslovaško vprašanje, ker mora Anglija upoštevati želje dominionov. Vse kaže, da so imela posvetovanja lorda Warra popoln uspeh in da dominioni ne bodo v ničemer ovirali angleške politike v srednji Evropi.

Posebno značilna in pomembna je izjava zastopnika Nove Zelandije Jordana, ki je dejal: »Okoli nas vladajo strah, negotovost, intolerance, beda in neenakost. Krivica ne pa gonijo na ostrino oni, ki so bili včeraj še sami žrtve krivice. Zato smatram za potrebno, da s te tribune slovesno izjavim, da se tičejo dogodki, ki se trenutno odigravajo v Evropi vseh nas, tako vseh nas posamezno kot v celoti in neposredno. Upamo, da bo mir ohranjen. Če pa bi bil mir zrušen, potem naj vedo oni, ki bi bili tega krivi: Kdor bi zrušil mir, ne sme računati na nevtralnost niti najbolj oddaljenih držav!«

Angleški tisk popolnoma enotno presoja politično situacijo in niti listi, ki so še pred kratkim zagovarjali nemško politiko, nimajo zanjo sedaj nobene dobre besede več. Tako piše v »Observerju« Garvins, ki je še pred tedni ostro napadal Prago, naslednje: »Dejstvo je, da napravlja vsaka vojna proti suverenosti Češkoslovaške britansko nevtralnost nemogočo. Zadnje koncesije Prage zadovoljujejo popolnoma in odstranjujejo zadnjo senco neke pretveze za vojno. Naša dolžnost je, da brez vseh olepšav povemo, da bi pomenil napad na Češkoslovaško brezvestno in brezprimerno rušenje svetovnega miru in da bi bilo za Vel. Britanijo popolnoma nemogoče, da bi ostala nevtralna. Devet desetih človeštva bi bilo z nami enega mnenja.«

Češkoslovaški pisatelji vseh političnih naziranj od skrajne levice in do skrajne desnice so izdali na vse pisateljske in kulturne organizacije sveta oklic, v katerem med drugim pravijo: »Mi, ki smo na najbolj eksponiranem mestu evropske demokracije, razglasamo zavedajoč se popolnoma svoje odgovornosti pred zgodovino, da je naš narod za katastrofo, ki se sedaj pripravlja, brez krivde. Z vsa silo delamo, da se ohrani mir, toda mi smo tudi odločeni, da se z vsemi silami borimo za svojo svobodo... In ko se bomo borili, se ne bomo borili le za sebe, temveč za vse narode na svetu, ki ljubijo svobodo in mir.«

Položaj pa je med tem na Češkoslovaškem zaradi številnih izgedov, ki so jih povzročili sudetski Nemci, izredno resen in se je prej posteljal ko zboljšal. V mnogih krajih so sudetski Nemci dejansko napadli orožnike ter jih v neka-

terih krajih, ki leže čisto ob meji, tudi razorožili. Ko pa je prišlo vojaštvo, so bili vsi ti incidenti likvidirani. Mnogo orožnikov je bilo pri teh napadih ubitih. V splošnem je nastal po proglasitvi obsednega stanja mir, le v krajih tik ob nemški meji so bili še nemiri. Pred proglasitvijo obsednega stanja je bilo ubitih 23 ljudi, od teh 14 Čehov in 9 Nemcev. Ranjenih je bilo 17 orožnikov, 17 policistov, trije vojaki, 15 policijskih stražnikov, 2 finančna stražnika. Koliko je bilo ranjencev na nemški strani, se ne ve. Ker se nemški ranjenci ne zatekajo v bolnišnice, temveč se zdravijo doma.

Da so sudetski Nemci pripravljali upor, so razkrili dogodki v Chebu. Ker je bil upravičen sum, da skrivajo sudetski Nemci v hotelih »Viktoria« in »Welzer« velike količine orožja, sta prišla dva večja policijska oddelka, da preiščeta oba

hotela. Bila pa sta sprejeta s streli, nakar se je razvila pred hotelom prava bitka. Z ročnimi granatami so policisti razbili vrata in nato vdrli najprej v hotel »Viktoria«. V kleti so našli samo enega službenca, dočim so drugi že pobegnili. Pri hišni preiskavi so potem našli več sto pušk, 20 strojnic, velike količine municije in druge orožja. Vse to orožje je bilo čisto novo in nečeškoslovaškega izvora. Policija je nato preiskala še hotel »Welzer«, v katerega pa je mogla vdreti šele po uporabi dušljivih plinov. Poleg orožja je policija našla tudi arhiv henleinovcev. Iz zaplenjenih dokumentov je bilo jasno, da so henleinovci pripravljali oborožen upor, ki bi moral izbruhniti dne 13. septembra. Zopet pa so jih Čehoslovaki prehiteli s proglasitvijo obsednega stanja.

Češkoslovaška je odredila zaradi zadnjih dogodkov mobilizacijo pe-

tihi letnikov. Seveda je vpoklicala tudi sudetske Nemce, saj so ti češkoslovaški državljani. Kakor poroča dunajski radio, pa se sudetski Nemci pozivu vojaške oblasti niso odzvali, temveč pobegnili v gozdove.

Henlein je po proglasitvi obsednega stanja prekinil vsaka pogajanja s praško vlado ter vzel delegaciji stranke polnomočje za pogajanja s praško vlado. Člani Runcimanove misije se sedaj trudijo, da bi pridobili Henleina za obnovo pogajanj.

Češkoslovaška vlada je odločno demantirala vest o mobilizaciji, tudi delni, češkoslovaške vojske, ki jo je razširila dunajska radijska postaja.

Glasila sudetske stranke so prenehala izhajati, ker se niso hotela podrediti predpisu, da morajo o incidentih objavljati le uradna poročila.

Josip I. Loos, ravnatelj Tujskoprometne zveze — Maribor

Problem našega tujskega prometa

Večja sredstva našima tujskoprometnima zvezama!

Upoštevač velikanski pomen tujskega prometa je naša država z uredbo o pospeševanju turizma z dne 28. februarja 1936. postavila prve temelje za sistematično in načrtno pospeševanje našega tujskega prometa. S to uredbo je država uredila vprašanje organizacije turizma ter določila občinam turističnih krajev funkcijo temeljnih celic pri pospeševanju tujskega prometa. V ta namen je predvidela ustanovitev mestnih turističnih odborov v turističnih mestih in krajevnih občinskih turističnih odborov v ostalih turističnih krajih. Mestni turistični odbori so pri nas že ustanovljeni in že delujejo, za ustanovitev in delovanje krajevnih občinskih turističnih odborov pa je v smislu uredbe potreben pravilnik, čigar načrt je bil po ponovnih debatah v banovin. tur. svetu sprejet in predložen ministrstvu za notranje zadeve, ki ga pa še do danes ni odobrilo. Tako je danes dravska banovina edina banovina, ki še nima pravilnika za krajevne občinske turistične odbore in v kateri ti odbori še ne delujejo.

Če je zakonodavec prenesel glavno skrb za razvoj tujskega prometa na občine in banovine, s tem ni hotel omejiti sodelovanja privatne iniciative pri pospeševanju tujskega prometa, saj so si ravno v

Sloveniji tujskoprometna in olepševalna društva, podružnice SPD ter tujskoprometni zvezi v Ljubljani in Mariboru pridobili največ zaslug za razvoj tujskega prometa. Nasprotno hoče zakonodavec še poglobiti sodelovanje s privatno iniciativo in zato določa člen 12. uredbe o pospeševanju turizma tudi naslednje: Država in samoupravna oblastva morajo podpirati delo tujskoprometnih zvez in društev za pospeševanje turizma kakor tudi vseh ostalih organizacij z isto nalogo. — Pravilnik o proglasitvi turističnih krajev in načinu pobiranja in porazdeljevanja taks na bivanje obiskovalcev teh krajev določa, da morajo krajevni občinski turistični odbori sestaviti vsako leto proračun in delovni program, ki obsega seveda tudi skrb za krajevno tujskoprometno propagando. Stroške tega delovanja krijejo iz taks na bivanje obiskovalcev, za kar predpiše banovinske določbe ter tudi višino prispevka posameznih krajevnih turističnih odborov pristojnih tujskoprometnim zvezam. Nadalje določa pravilnik, da morajo biti mestni in krajevni občinski turistični odbori člani turističnih zvez, v katerih območju poslujejo. Pomen tujskega prometa zvez je bil s tem zadostno poudarjen.

nja takih potovanj malenkosten, ker so potovanja v domače kraje propagandnega značaja, potovanja v inozemstvo pa recipročnega značaja ter se morajo v obeh primerih določiti najnižje cene. Ostalim panogam komercialnega poslovanja: nabavi vizumov, prodaji potovalne literature itd. je pripisati le podrejeno vlogo glede komercialnega uspeha. Iz vsega tega se vidi, da obe Zvezi danes ne moreta več

„Putnik“ ne daje več subvencij

Do sedaj je društvo »Putnik«, ki je bilo leta 1923. ustanovljeno s pomočjo države in teritorialnih zvez, z izdatnimi prispevki v obilni meri prispevalo k propagandnim izdatkom obeh zvez. Žal v bodoče ni več pričakovati pomoči od »Putnika« in izdatnejših subvencij. Zaradi izredno visokih stroškov za vzdrževanje uradnih turističnih birojev v inozemstvu in za nujno potrebne vsedržavne propagandne edicije ter nameravanega lastnega doma v Beogradu »Putnik« ne finansira več regionalne tujskoprometne propagande. Končno se »Putnik« lahko sklicuje tudi na po-

ložaj sorodnih ustanov v inozemstvu, kakor so CIT v Italiji, MER v Nemčiji in CEDOK v Češkoslovaški, ki so sicer tudi na pol državne ustanove, ki pa opravljajo izključno le posle potovalnih birojev. Delokrog in poslovanje »Putnika« pa ima seveda še druge naloge. Pač pa bi bilo želeli, da bi »Putnik« ustanovil in vzdrževal tujskoprometne pisarne povsod tam, kjer to posameznim tujskoprometnim zvezam ni mogoče in pa da bi skrbel za strokovno izobrazbo uradniškega naraščaja s prirejanjem večmesečnih tečajev in študijskih potovanj.

Rasloče naloge tujskoprometnih zvez

Obseg delovanja obeh tujskoprometnih zvez v Sloveniji se je v zadnjih letih močno razširil ter se je moral prilagoditi vedno večjim potrebam mednarodnega tujskega prometa. Poslovanje obeh tujskoprometnih zvez prav nič ne zaostaja za poslovanjem turističnih zvez v Nemčiji ali Italiji, čeravno imajo te ustanove v inozemstvu znatno bolj omejen delokrog ter so njihove finančne potrebe zagotovljene z znatnimi državnimi dotalcijami in z obveznimi prispevki gospodarskih institucij in posa-

meznih podjetij. Pri presojanju delovanja naših zvez se moramo zavedati, da opravljata naši zvezi delo, ki ga v drugih državah opravljajo 4 samostojne ustanove. Od teh skrbj ena za propagando v inozemstvu, druga za notranji tujski promet, tretja opravlja le posle potovalnega biroja in četrta se bavi samo s propagando za lokalni tujski promet (mestni tujskoprometni uradi). Za to vsestransko delovanje sta si morali naši zvezi po večini sami najti potrebna sredstva.

Dohodki obeh zvez padli

To je bilo tako dolgo mogoče, dokler je komercialno poslovanje Zvezama vrglo večje dohodke, da sta mogle finansirati tudi propagando. Danes pa se je v tem oziru položaj temeljito spremenil. Glavna panoga komercialnega poslovanja Zvez je prodaja vozniških kart, od katere imata Zvezi komaj povprečno 3% dohodkov kot provizijo. Zaradi stalnih tarifnih sprememb in posebnosti ter radi komplicirane tehnike izdajanja vozniških kart je ta posel izredno težaven ter zahteva vsestransko verziranje uradnikov. Dohodki iz tega poslovanja komaj krijejo personalno režijo. Druga važnejša panoga komercialnega poslovanja, nakup in

prodaja tujega denarja je v stalnem in rapidnem nazadovanju, ker vse države vedno bolj omejujejo izvoz lastnega denarja. Mesto prometa z efektivnim denarjem zavzema vse bolj devizni promet, kreditna pisma, čeki, nakazila, hotelški boni itd. To poslovanje je še prav posebno komplicirano ter zahteva strokovno dobro podkovano uradništvo, medtem ko so provizije minimalne, tako da se tudi tu komaj krijejo izdatki za personal. Tretji važni panogi, prirejanju izletov in skupinskih potovanj, so postavljene ozke meje, ker je danes zelo majhen krog interesentov, ki zmora taka potovanja. Razen tega pa je dobiček od prireja-

Kako povečati dohodke zvez

Skrajni čas je zato bil, da je država izdala potrebne ukrepe, s katerimi želi ohraniti tujskoprometne zveze in jim zagotoviti potrebna sredstva. Seveda pa bi se morali ti zakonski predpisi tudi čim prej izvajati. Čeprav je uredba o pospeševanju turizma že 3 leta v veljavi, zvezi do danes nista prejeli še niti enega dinarja od dohodkov, ki jih predvideva ta uredba. Zato treba apelirati na kralj. banksko upravo, da predvidene dohodke čim prej realizira ter da tudi v banovinskem proračunu predvidi primerne dotalcije zvezama. Že za prihodno sezono bi se morala določiti tudi višina prispevkov mestnih in krajevnih občinskih turističnih odborov pristojnih tujskoprometni zvezi. Od tujskega prometa imajo veliko koristi ne samo gostinska podjetja, temveč tudi vsa druga. Zato bi bilo pravično, da se tudi ta pritegnejo k prispevanju primerne deleža za vzdrževanje naših zvez. Vsem tem bi se s povečanim tujskim prometom njihovi minimalni prispevki bogato amortizirali.

Razen tega bi bilo potrebno, da se obema zvezama dodeli primeren prispevek iz vsedržavnega sklada za pospeševanje turizma pri ministrstvu za trgovino in industrijo. V ta sklad se šteka ena tretjina čistega dobička »Avale« od prodaje inozemskih časopisov in brošur, dalje 10% bruto-zneska vseh premij na zavarovanje prevoznih sredstev itd. Prispevek iz tega sklada bi bil tem bolj upravičen, ker opravljata ravno naši zvezi izredno važno propagandno

SVINJSKO MAST

čisto, topljeno, znamke Predovič d. d., ima stalno v zalogi in prodaja v originalnih zabojih od 25 kg dalje

JANKO PREDOVIČ
Ljubljana, Poljanska c. 73, telefon 21-30
Zahtevajte ponudbe!

računati na to, da bi iz svojega komercialnega poslovanja črpali dohodke za svoje propagandno in splošno tujskoprometno delovanje. Vse okensko poslovanje postaja vedno bolj samo propagandnega značaja, pri tem zahteva od osebja zelo veliko dela in znanja. To poslovanje je čedalje manj rentabilno in čedalje bolj samo propagandnega značaja.

Z vedno naraščajočim obsegom poslovanja se je pojavila tudi nujna potreba razširjenja in preureditve Zvezinih poslovalnic, da morejo ustrezati potrebam mednarodnega tujskega prometa ter dostojno reprezentirati naš tujski promet in ugled naše države pred tujci. Obe Zvezi sta za primerno ureditev svojih poslovalnic mnogo žrtvovali in se pri tem tudi močno zadolžili. Gotovo pa je, da so tujsko prometne poslovalnice v Sloveniji danes na dostojni višini in tehnično popolnoma dorasle zahtevam sodobne tujskoprometne službe.

in informacijsko službo za ves naš tujski promet, saj so naša območja najvažnejša vstopna vrata mednarodnega tujskega prometa. Ne samo državo, banovine in občine, ampak tudi vse naše gospodarske ustanove in tudi posameznike je treba pritegniti k sodelovanju in prispevanju za naš tujski promet, da se obema tujskoprometnima zvezama v Sloveniji, ki sta svojo nalogo vršili z velikim požrtvovanjem in z vidnimi uspehi, tudi v bodoče omogoči delovanje v še večjem obsegu. Za vse naše narodno gospodarstvo bi bilo skrajno nevarno, če bi padlo delovanje naših tujskoprometnih zvez zaradi pomanjkanja fin. sredstev.

Referat naševa nato vse naloge tujskoprometnih zvez, ki stalno rastejo in se večajo. Te naloge se gajo v čisto vsa področja lokalnega in mednarodnega tujskega prometa ter so zato tudi nad vse obsežne. Ves naš tujski promet je odvisen od sredstev, ki jih imata obe zvezi, da moreta te naloge dobro opravljati.

Te naloge so težavne in zahtevajo mnogo nesebične požrtvovalnosti in vztrajnega dela. Če sta zvezi te svoje naloge v preteklosti vršili iz lastnih sredstev v splošno zadovoljstvo, potem je sedaj, ko so njeni lastni viri izčrpani in usahnili, dolžnost odločujočih činiteljev in našega gospodarstva, da v lastnem interesu omogočijo zvezama nadaljnje delovanje in korist našega tujskega prometa, ki je danes ne le važna gospodarska panoga, ampak naravnost vitalna potreba našega gospodarstva sploh.

Denarstvo

Nazadovanje tečajev na naših borzih

Velika politična napetost je povzročila tudi na naših borzih nazadovanje tečajev. Zlasti je nazadoval tečaj klirinške marke. Tečaj je nazadoval na 14 din in bi nazadoval še bolj, če ne bi intervenirala Narodna banka. Na terminskem trgu, kjer Narodna banka ni intervenirala, je tudi padla klirinška marka izpod 14 din.

Nazadovali pa so tudi vsi drugi tečaji. Tako je nazadoval tečaj vojne škode, ki je bil še pretekli teden nad 480, padel v torek na 473, v sredo na 470, v četrtek pa že na 462.

Prav tako so nazadovali tudi tečaji drugih drž. papirjev.

6% begl. obv. so padle na 88, 6% dalmatinske celo na 86-50, 7% Blair je padel v Zagrebu na 86, dočim je prejšnji teden notiral še 93.

Izplačilo dobitkov vojne škode

Oddelek državnih dolgov in drž. kredita pri fin. ministrstvu je objavil listo dobitkov 31. žrebanja 2½% ne vojne škode — nove emisije.

Dobitke izplačuje samo oddelek drž. dolgov in drž. kreditov. Vendar pa se morejo dobitki do 100.000 din predložiti v izplačilo davčnim upravam, dobitki nad 100.000 din pa le oddelku. Dobitki se začno izplačevati od 1. oktobra naprej po odbitku 10% za fond vojnih invalidov. Izplačevanje dobitkov zastara 1. septembra 1939.

Tezaviranje denarja v Nemčiji

V finančnih krogih Berlina je povzročila največje vznemirjenje grožnja maršala Göringa proti vsem, ki tezavrirajo bankovce. Maršal Göring je dejal: »Nekateri tezavrirajo denar. Tezavrirajo tudi bankovce. Toda tega mi ne moremo trpeti in jaz se bom zanimal za to vprašanje, da ne bo imel nemški narod škodo. Naj oni, ki tezavrirajo bankovce, vso stvar dobro premislijo. Moglo bi se zgoditi tudi to, da bi njih tezavrirani bankovci zvečer še veljali, drugi dan pa bodo dani iz prometa. Nikakor ni mogoče dopuščati, da bi nekdo tezavriral bankovce zato, da se izogne svojim dolžnostim do nemškega naroda.«

Povsod rastoča proizvodnja zlata

Iz vseh držav prihajajo poročila o rastoči proizvodnji zlata. Tako bo celotna svetovna proizvodnja zlata (brez Rusije) letos narasla od 1.05 milijarde zlatih dolarjev v l. 1937 na 1.1 milijarde. Ker istovremno pada cena blaga na svetovnih trgih, je proizvodnja zlata tem bolj dobičkonosna. Naravno bi sicer bilo, da bi večja proizvodnja zlata pocenila zlato, velika vojna napetost pa je povzročila, da vse države večajo svoje zlate zaloge in zato cena zlata raste.

Na Filipinih so začeli letos izkoriščati 6 novih zlatih žil. Proizvodnja je v prvih 6 mesecih letošnjega leta narasla za 25%. Japonska je investirala v zlata ležišča Koreje in Mandžurije več sto milijonov jen ter upa, da bo svojo proizvodnjo zlata v dveh letih podvojila. V Kanadi je začelo letos delovati 38 novih družb za pridobivanje zlata in zato upa Kanada, da bo letos pomnožila svojo zlato proizvodnjo za 11 odstotkov. V Afriki se pospešuje tehnicizacija obratov, da bi se mogla kapaciteta zlatih ležišč popolnoma izkoristiti.

Silno pa je povečala svojo zlato proizvodnjo tudi Rusija, ki pa o tem ne daje nobenih podatkov.

Švicarska narodna banka je dala prepeljati svoje zlato v podzemne prostore neke stare trdnjave, kjer je zlato varno tudi pred najmočnejšimi bombnimi napadi.

Pokojninski zavod in obvezno nalaganje imovine v drž. papirje

Zadnji »Organizator« objavila dalje in zelo zanimivo poročilo o posledicah nove uredbe o nalaganju rezerv in rezervnih skladov v drž. vrednostne papirje. V to so zavezane vse ustanove socialnega zavarovanja in humanitarne socialne ustanove, torej tudi Pokojninski zavod, bratovske skladnice in SUZOR. Nalagati pa morajo najmanj 60% razpoložljive gotovine glavnicega kritja in premij-

skih rezerv in 50% razpoložljive gotovine varnostnih rezerv iz drugih skladov. Ne bo pa treba socialnim ustanovam več nalagati svojih sredstev v drž. in banovinska posojila. V drž. posojila je moral doslej nalagati Pokojninski zavod najmanj 20%, v banovinske oblige pa najmanj 15%. Sedaj pa bo moral namesto 35% nalagati 60% svoje imovine v državne vrednostne papirje.

Kaj je posledica tega?

Kakor poroča »Organizator« je o tem razpravljajl upravni odbor Pokojninskega zavoda ter zavzel naslednje stališče, o katerem je tudi poročal obema slovenskima ministroma.

Odstotek, ki ga mora PZ od svoje imovine prisilno nalagati v državne papirje, naj bi se zvišal kvečjem za 15%, tako, da bi bilo treba nalagati skupaj v državne in banovinske papirje le 50%. Previsoko nalaganje razpoložljivih rezerv v državne papirje, ki se razmeroma nizko obrestujejo, ne bi bilo v interesu gospodarstva zavoda. Če bi moral zavod večji del svojega premoženja nalagati le v državne papirje, potem ne bi mogel več nalagati denarja v hipotekarna posojila, ki mu danes še vedno donšajo 8-9 odstotne obresti. Med raznimi vrstami naložb mora biti zdravo razmerje. Vsako zavarovanje mora primeren del premoženja nalagati v nepremičninah in na druge načine, da ob morebitni devalvaciji krije izgube ene vrste naložb z višjimi dohodki druge vrste naložb. S pretiranim nalaganjem v državne papirje bi nastal le nekak nov centralni fond brez jamstva, da se bodo no-

va sredstva porabila sorazmerno po posameznih pokrajinah.

Ravno sedaj, ko se je pričelo izvajati delavsko starostno zavarovanje in se je razširilo nameščenso pokojninsko zavarovanje na vso državo, bi pretirano nalaganje denarja v državne vrednostne papirje utegnulo znatno škodovati popularizaciji ideje socialnega zavarovanja, češ da je bilo uvedeno le zato, da se na ta način dobi neke vrste nov davek. O premoženju zavoda morajo vsaj glede večjega dela odločiti le samoupravni organi, da se zavedajo, da je usoda zavoda njihova usoda in da nalaganje premoženje čim bolj varno, rentabilno in likvidno in da vidijo, kako dobivajo iz njihovih vplačil zaslužek delavci, nameščenci, trgovina, industrija, promet itd.

Zastopnik Zveze je na seji upravnega odbora ugotovil, da je bil z uredbo o prisilnem nalaganju imovine Pokojninskega zavoda znatno omejen delokrog samouprave in da bi praktično izgubili finančno samoupravo iz rok. Ko smo propagirali misel o razširjenju pokojninskega zavarovanja, smo vedno poudarjali, da odločno vztrajamo na tem, da se ustanovi

več pokojninskih zavodov, več samostojnih nosilcev zavarovanja, vse to pa v veliki meri tudi zato, da bodo v posameznih krajih samouprave samostojno upravljale rezerve pokojninskega zavarovanja. Z uredbo o prisilnem nalaganju zavodove imovine bo pa ukinjen zadnji del avtonomije in izvedena centralizacija po drugi poti.

Na seji upravnega odbora Pokojninskega zavoda je bilo ob tej priliki sproženo tudi vprašanje, kako se nam danes premijske rezerve sploh obrestujejo. Direktor zavoda je odgovoril, da se že sedaj zavodova imovina premalo obrestuje. Če bi se odpisovalo od nepremičnin le po 1%, bi se imovina, ki je znašala koncem leta 1936, din 139 milijonov, obrestovala po 63%. Obveze do zavarovancev pa znašajo 401 milijon dinarjev, do uradnikov zavoda pa 1½ milijona dinarjev, torej skupaj 403 milijone dinarjev, ki bi se morali obrestovati vsaj po 6%; dočim se sedaj obrestujejo le po 53%. Ako bi se imovina zavoda še nadalje tako slabo obrestovala, bi morali ali premije zvišati, ali znižati rente.

Zastopnik Zveze je na seji upravnega odbora izjavil, da ne more biti niti govora o tem, da bi se lahko znižale rente ali zvišali prispevki. Že sedaj znaša povprečna renta komaj nekaj nad din 1000—, znesek, ki ne zadošča niti za najskromnejše življenje rentnika. Če višje sile posegajo v gospodarstvo Pokojninskega zavoda in večajo njegovo primanjkljaje, potem naj te višje sile tudi s subvencijami podpro pokojninsko zavarovanje, da bo kos svojim zakonitim obvezam.

Bistvo borznih uzanc Ugodnosti kupnih uzanc za trgovce

Od državne uprave na podlagi zakona o borzah ustanovljene borze uživajo po zakonu za trgovske kroge zelo prikladen privilegij, da si same smejo sestaviti norme (uzance), različne od določb trgovskega in drugih zakonov.

S takimi normami (uzancami) se trgovsko poslovanje silno olajša, ker člani borze (borzni svet) uzance lahko vsak hip prilagode času primernim razmeram in potrebam ter jih dopolnijo in spremenijo, kar pa mora potem potrditi pristojno ministrstvo za trgovino in industrijo. To je za trgovske kroge velika dobrota, ker zakonodajni aparat določb zakona o trgovanju ne more v tako kratkem času dopolniti. Po tako sestavljenih uzancah razsoja potem borzno razsodišče. Takšne od borze same sestavljene borzne uzance so pogodbeno pravo (lex contractus). Vsebinska takih uzanc (pogodbenih pogojev) ima normativno (zakonsko) moč, ako se jim stranke z izrečno ali konkludentno izjavo podredijo v sklepnih pismih ali v kakšni drugi pismeni listini in dobijo tako veljavnost pogodbene norme.

Kakor navedeno ni potrebno, da se stranke podredijo borznim uzancam izrečno s pozivom nanje, ampak se jim lahko podredijo tudi s konkludentno izjavo, tako n. pr. se stranke že s tem podredijo uzancam, ako pri sklepanju pogodb o blagu, s katerim se sme na Ljubljanski borzi za blago in vrednote trgovati — v naročilni list sprejmejo klavzulo, da se za event. spore, nastale iz sklenjenega posla, podredijo razsojanju razsodišča ljubljanske borze za blago in vrednote, čeprav se niso

ničesar dogovorile glede upoštevanja uzanc. (Glej določbo § 1. II. odst. oblih uzanc ljubljanske borze za blago in vrednote za trgovanje z blagom.)

V uzancah (pogodbenih pogojih) pa sme borza po svoji prosti volji le v toliko spremeniti tozadevne določbe trgovskega in drugih zakonov in jih tako prilagoditi načinu trgovanja, v kolikor določbe zakonov niso prinudno (prisilno) pravo. Prinudni pravni predpisi (ius cogens) pa so absolutno veljavni predpisi, ki iz ozirov na splošnost (človeštvo), na javno pravo ali javni red kot zakonito ugotovljene norme veljajo v nespremenljivo potrebo in nepogojno izključljivo volje strank za presojo določenega pod to absolutno veljavo pravne določbe spadajočega pravnega razmerja. Takih prisilnih določb torej borza ne sme po svoje prikrojiti in spremeniti. Vendar je takih prinudnih (prisilnih) določb prav malo, tako da je borzi dana možnost skoro vse določbe zakonov tako v svojih uzancah prikrojiti, kakor je to za trgovsko poslovanje najpripravnejše. Takšne od borznega sveta sestavljene in od ministrstva za trgovino in industrijo potrjene borzne uzance mora borzno razsodišče uporabljati pri razsojanju spornih zadev tudi takrat, če se stranke ne sklicujejo na nje izrečno.

Privatno pravo in to so na primer določbe občega državljankega zakona in določbe trgovinskega zakona, daje v razliki v javnim pravom strankam pravico v širšem obsegu, da si predvsem same poljubno normirajo svoje konkretno pravno razmerje, bo-

disi z enostranskimi določbami, bodisi s prostovoljnimi dogovorom prizadetih. Zakonodavec skrbi pri tem le za to, da sam postavi določene norme, po katerih se morajo pravne razmere presoditi, ako stranke same niso uredile svojih razmer. Takšne norme zakonodavca, ki imajo navedeni namen, se imenujejo dopolnilne, dispozitivne postave (zakoni), v nasprotju s prisilnimi določbami, o katerih je bilo prej govora. Te prisilne norme pa ne smejo stranke po svoje poljubno spreminjati, ker bi se sicer smatralo, da podvzeto dejanje ni bilo storjeno.

Dispozitivne določbe, katere torej smejo stranke po svoje prikrojiti in glede katerih sme borzni svet sestaviti posebne določbe (uzance), so na primer obče določbe o trgovinskih poslih (členi 278 do 317 trg. zak.), vse določbe o kupu (o kupčiji kako se sklepa, kako in kdaj se mora blago grajati, kdaj zastara graja itd.), dalje vse določbe o komisijskih poslih. Vse te navedene določbe zakona stopijo le tedaj v moč, če kontrahenti (stranke) niso nobenih nasprotnih dogovorov sklenili, če torej ne pridejo v poštev določbe borznih uzanc, ker se stranke niso podredile pododnosti borznega razsodišča za reševanje spora, ki utegne nastati iz sklenjenega posla.

Določbe o trgovinskih poslih, kupu in komisijskem poslu so torej v tem smislu dispozitivnega značaja, da se odločbe borznega razsodišča ne morejo pri rednem sodišču s tožbo izpodbijati, ako borzno razsodišče ni upoštevalo teh določb, ampak je v stvari sami primerno statutarnim predpisom (borznim uzancam) odločilo na

podlagi proste dokazne ocene po svoji najboljši vesti in vednosti.

Iz navedenega sledi torej, da imajo velike koristi trgovci in industriji, ki se v sklepnih pismih (naročilnicah) glede sporov iz blagovnih poslov skupno s svojimi odjemalci (kupci) podredijo razsojanju borznega razsodišča v Ljubljani. Te koristi so tem večje, ker vodijo razprave pri borznem razsodišču in izrekajo sodbe od borznih članov samih izvoljeni razsodniki iz trgovskih in industrijskih krogov po določbah uzanc, katere so si trgovci kot borzni člani sami sestavili.

Dobave - licitacije

Nabava 71.500 pol papirja. — Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje tretjo pismeno licitacijo za dobavo 71.000 pol srednje finega tisk. papirja 63/95—50 gr. in 500 pol modrega gumiranega papirja 47/60 — 20 kg. Licitacija bo dne 30. septembra ob 11. uri v pisarni ekonomskega odseka, Sv. Jakoba trg št. 2. Pogoji po din 10— v pisarni podpisane direkcije.

Izdelava 285 zimskih plaščev. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje drugo pismeno licitacijo za izdelavo 285 zimskih plaščev. Licitacija bo dne 7. oktobra t. l. ob 11. uri v pisarni ekonomskega odseka Sv. Jakoba trg št. 2. Pogoji po din 20— v pisarni podpisane direkcije.

Izdelava zimске obleke. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje drugo pismeno licitacijo za izdelavo zimске obleke. Licitacija bo dne 6. oktobra t. l. ob 11. uri v pisarni ekonomskega odseka Sv. Jakoba trg št. 2. Pogoji po din 40 v pisarni direkcije.

Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 21. septembra ponudbe za dobavo cevi, elektrotehničnega materiala, bakrenega voda, električnih žarnic, strešne opeke, borovih hlodov, hrastovih grede, jelovega jamskega lesa in gumiranih plaščev.

Gradbeni oddelek direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 23. septembra ponudbe za dobavo razne železnine, signalnega materiala, lepenke, bitumena ter 1000 kg mila za pranje.

Upravi vojnotehničnega zavoda v Kragujevcu sprejema do 27. septembra ponudbe za dobavo instalacijskega materiala.

Direkcija drž. rudnika v Vrtniku sprejema do 29. septembra ponudbe za dobavo smrekovih hlodov in portland-cementa.

LICITACIJE

Dne 19. septembra bo v intendanturi štaba Savske divizijske oblasti v Zagrebu licitacija za dobavo večje množine raznih živil.

Dne 24. septembra bo v pisarni inženjerije štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za instalacijo in montažo avtomatske telefonske centrale v vojašnici »Vojvode Mišiča« v Ljubljani.

Dne 28. septembra bo pri upravi Vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu licitacija za dobavo raznega električnega materiala; dne 29. septembra plošnatoga bakra, bakrene žice in pločevine.

Dne 17. septembra bo pri intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo svežega govejega mesa za ljubljansko garnizijo.

Dne 17. septembra bo v pisarni štaba 39. pešadijskega polka v Celju licitacija za dobavo mesa za celjski garnizon.

Dne 26. septembra bo v intendanturi štaba moravske divizijske oblasti v Nišu licitacija za dobavo večje množine razne ljudske hrane.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani na vpogled.)

Sejmi

19. septembra: v Zidanem mostu, Braslovčah, Vinici, Smarju pri Jelšah, Št. Janžu pri Dravogradu, Crenšovcih.

20. septembra: v Št. Janžu na Dolenjskem, Starem trgu pri Ložu, Dol. Lendavi, Ljutomeru, Ormožu, Ptuj, Dobrovniku, Sv. Vidu pri Grobelnem, Zabukovju nad Sevnico.

21. septembra: v Ljubljani, Ribnici, Tuhinju, Celju, Ptuj, Trbovljah, Dravogradu, Laškem, Podčetrtku, Podsredi, Št. Ilju pri Velenju.

22. septembra: v Šmihel-Stopičah, Škocjanu, Dobrni, Turnišču.

23. septembra: v Mariboru.

24. septembra: v Frankolovem, Brežicah, Celju, Trbovljah, Slovenski Bistrici.

Nove knjige

Bibliografija jugoslovanske gospodarske književnosti za leto 1937.

V velikem kvartnem formatu je pravkar izšla na 70 straneh »Bibliografija jugoslovanske gospodarske književnosti«, ki jo je izdala Trg. industrijska zbornica v Zagrebu. Bibliografija obsega bogat bibliografski material o vsej naši gospodarski književnosti za lansko leto. Sistematično je v tej bibliografiji obdelani 30 področij naše gospodarske književnosti, in sicer: kmetijstvo, živinoreja in živalski proizvodi, gozdarstvo in lovstvo, rudarstvo, vinogradništvo in vinarstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo in povrtinarstvo, perutinarstvo, ribarstvo, čebelarstvo, svilarstvo, zadružništvo, trgovina, industrija, obrt, finance, denarništvo, davki in dajatve, carine, mednarodni odnosi, promet, pošta, telegraf in telefon, javna uprava in samouprava, pravosodje, strokovni pok, sociologija in socialna politika, turizem in gostinstvo, tehnologija in birotehnika ter statistika.

Ta bibliografija, ki je edino delo te vrste v naši književnosti, ima tudi potrebno pomožno kazalo ter je zato pripraven priročnik ne samo za vsakega gospodarskega pisatelja, temveč tudi važno informativno sredstvo za vsakega praktičnega gospodarja.

Bibliografija se dobi po ceni 20 din v vseh večjih knjigarnah ter v uradu zagrebške Trgovsko industrijske zbornice (Wilsonov trg 2.)

Bibliografijo toplo priporočamo.

Mestna trošarina v Beogradu za predmete

razstavljene na državni obrtni razstavi v Beogradu

Po sporočilu obrtne zbornice v Beogradu je predsednik mesta Beograda osvobodil vse predmete, ki so namenjeni za državno obrtno razstavo v Beogradu, mestne trošarine. Vendar ta osvoboditev ne bo veljala za primer, če bi se blago prodalo. V tem primeru bo treba trošarino plačati. Razstavljalci naj vse svoje predmete, namenjene za razstavo v Beograd, opremijo s primerno etiketo »Razstavno blago — izložbena roba —, prosto mestne trošarine z odločbo C. št. 18582/38 z dne 31. avgusta 1938«. Zanatski komori v Beogradu pa je posebej poslali obvestilo z navedbo točne količine in vrste blaga, imena in priimka uvoznika ter kraja, odkoder se blago uvozi.

Zunanja trgovina

Narodna banka je izplačala dne 14. septembra v italijanskem klinku nakaznice do št. 16.376 z dne 28. maja 1938.

Dne 20. septembra se začne bolgarsko-čehoslovaška pogajanja za dobavo čehoslovaških strojev in orodja ter za dobavo bolgarskega tobaka. Stroje in orodje bi plačala Bolgarska 40 % po klinku, 60 % pa s kompenzacijami.

Francoska vlada je prepovedala zaradi politične napetosti vsak izvoz vsega blaga, ki je potrebno za narodno obrambo. Prepovedala je tudi izvoz tekstilnega blaga.

Nemčija je sklenila z neko braziljansko družbo pogodbo, po kateri se je ta družba zavezala, da bo dobavila Nemčiji do 1. julija 1939 150.000 sodov osoljenega mesa.

Italijanska žetev pšenice je po zadnji izjavi Mussolinija mnogo boljša, kakor pa se je mislilo. Žetev ni dala samo 70 milijonov stotov, kakor se je napovedovalo, temveč 80.15 milijona stotov. Pridelek na ha se je povečal od 15,6 na 16,1 stota. Kljub temu pa ostane še nadalje v veljavi predpis, da se mora pšenični moki dodati 10 odstotkov koruzne moke. To pa zato, da dobi Italija potrebne zaloge.

Tvornica za ožojke v Hirtenbergu v Avstriji bo zopet izplačala 14 % dividendo.

Romunsko ministrstvo za zračni in pomorski promet bo napravilo na železniških postajah in v pristaniščih silose s kapaciteto 500.000 ton. V ta namen sme ministrstvo tudi najeti posojilo v tujini.

Tvornica sintetičnega bencina je

začela poslovati v Handlovi v Čehoslovaškem. V začetku bo delala tvornica s kapaciteto 15.000 stotov, kasneje pa se bo povečala. Tvornica pridobiva bencin na podlagi posebnih izkušenj Čehov ter izkušnje nemške proizvodnje sintetičnega bencina.

V juliju so prodale francoske tvornice avtomobilov 20.957 voz. V juliju 1937, so jih prodali le 19.408.

Povprečni indeks cen na drobno se je v Franciji zvišal v avgustu od 690 na 695; v juniju 1938 je znašal le 668.

teden grozdja prinesel prirediteljem le stroškov, dočim bi naši vinogradniki ne imeli od tega tedna skoraj nič. Razen seveda, če bi dobili od drugod prav ceneno grozdje. Toda v tem primeru narodno-gospodarsko ne bi mi imeli nobenega dobička.

Najboljša propaganda za večjo potrošnjo grozdja je zvišanje plač drž. nameščencem, dovolitev večjih investicij v Sloveniji, pa bo narasla potrošnja grozdja tudi brez vseh tednov grozdja.

Lesne cene na ljubljanski borzi

	Franko vagon	nakl. postaja	za m ³
	od	do	
	din	din	
Smreka, jelka:			
Hlodi I., II., monte	115—	145—	
Brzjavni drogovi	125—	170—	
Bordonali merkantilni	160—	180—	
Filerji do 5/6"	170—	195—	
Trami ostalih dimenzij	165—	190—	
Skorete, konične, od			
16 cm naprej	350—	400—	
Skorete, paralelne, od			
16 cm naprej	420—	470—	
Skorete, podmerne, od			
10—15 cm	330—	380—	
Deske-plohi, kon., od			
16 cm naprej	310—	330—	
Deske-plohi, par., od			
16 cm naprej	340—	380—	
Brusni les za celulozo	120—	140—	
Kratice za 100 kg	42—	47—	
Bukev:			
Hlodi od 30 cm naprej,			
I., II.	90—	130—	
Hlodi za furnir, čisti,			
od 40 cm naprej	200—	230—	
Deske-plohi, naravni,			
neobrobjeni, monte	250—	290—	
Deske-plohi, naravni,			
ostrorobi, I., II.	400—	490—	
Deske-plohi, parjeni,			
neobrobjeni, monte	320—	380—	
Deske-plohi, parjeni,			
ostrorobi, I., II.	520—	660—	
Hrast:			
Hlodi I., II., premera			
od 30 cm naprej	150—	290—	
Bordonali	750—	850—	
Deske-plohi, neobrob-			
ljeni	700—	750—	
Deske-plohi, boules	850—	950—	
Deske-plohi, neobrob-			
ljeni, I. in II.	730—	800—	
Friži I./II., širine 5, 6			
in 7 cm	720—	790—	
Friži I./II., širine od			
8 cm do 12 cm naprej	820—	930—	
Oreh:			
Plohi, neparjeni, ne-			
obrobjeni I., II.	810—	940—	
Plohi, parjeni, neob-			
robljeni, I., II.	950—	1100—	
Brest:			
Plohi neobrobljeni I.,			
II.	400—	450—	
Javor:			
Plohi neobrobljeni I.,			
II.	500—	600—	
Jesen:			
Plohi neobrobljeni I.,			
II.	750—	890—	
Lipa:			
Plohi neobrobljeni I.,			
II.	400—	520—	
Parket:			
hrastovi, za m ²	58—	68—	
bukovi, za m ²	35—	45—	
Železn. pragi 2'60 m			
14x24			
hrastovi, za 1 komad	38—	46—	
bukovi, za 1 komad	23—	29—	
Drva			
bukova, za 100 kg	12—	14—	
hrastova, za 100 kg	9—	12—	
Oglje			
bukovo za 100 kg	43—	53—	

Povpraševanja:

Večje količine madrijerov v predpisanih dimenzijah.
 I/IIa hrastovi friži, v debelini 25 mm, v širinah 5, 6, 7, 8, 9, 10 cm, v dolžinah od 25 do 95 cm in od 1 m dalje.
 Parjena, ostroroba paralelna rezana bukovina I. in II. kvalitete.
 Javorjeve neobrobjene deske I. in II. kakovosti, 18 mm debeline.
 Hrastovi boulesi.
 Brestovi boulesi in neobrobljeni plohi.
 Deske smreka-jelka v III. in IV. kvaliteti 18/24 milimetrov debeline, dolžina 4 m, širina od 16 cm naprej; dobava sukcesivna.
 Več vagonov jelovih in smrekovih desk v III. in IV. kakovosti, 12 mm in 18 mm; dobava po dogovoru.
 Skorete smreka-jelka, 12 mm; dobava promptna.
 Neobrobljeni hrastovi plohi v I. in II. kakovosti.

Trgovci, zavarujte se le pri zavarovalnicah, ki inserirajo v »Trgovskem listu«!

Fr. Zelenik:

Težka stranka

Imamo stranke, ki se bahajo s svojim znanjem v stroki, čeravno nič ne znajo. »Jaz se v vaši stroki prav dobro spoznam, ker moja babica je bila dobro znana s trgovcem z ... in tedaj mi lahko verjamete, da mi ne morete kaj obesiti,« tako nekako rada govori taka stranka. Prodajalec ima težak posel s tako stranko. Ali se naj prikloni pred njenim znanjem, ali naj skuša stranki dokazati, da ničesar ne zna o stroki, kar pa seveda ne sme naravnost reči, ali se naj spusti v brezplodno razpravljanje itd. Stranke, ki nimajo niti najmanjšega pojma o stroki, pa si vseeno dimišljajo, da kaj znajo, so pogosten pojav v trgovini. So stranke, ki zahtevajo, da jim tudi za najmanjšo malenkost postreže sam šef. So stranke, ki po dolgotrajnem razgovorjanju, pregovarjanju, pregledovanju in izbiranju odidejo iz trgovine, ne da bi kaj kupile, ker jim prav nič ne ugeja, ker jim je vse preslabo ali predrago.

Manj izvežbani prodajalci se posebno boje resničnega poznavalca stroke. Tak vsako malenkost opazi in spravi v stroki bolj slabo podkovanega prodajalca v zadrego. Zato se pa taki odjenalci tako radi poslužujejo mlajših in manj izkušenih prodajalcev.

Imamo stranke, ki pregledujejo liste, si zapomnijo varstvene znamke in cene itd., pa se postavljajo s svojim znanjem.

Ako mora prodajalec stranci stranko, ki ima nekaj znanja v stroki, ji mora dokazati, da je v resnici le on popolnoma donna v stroki. Prodajalec se bo izognil strokovnemu razgovoru ter bo stranki le pojasnil pravo stvar. Le na ta način more prodajalec ugnati stranko in ji dokazati, da popolnoma obvlada stroko in da zasluži zaupanje odjemalca.

Po vidikih

Večinoma mislimo, da odločuje v trgovskem življenju edinole previdnost in natančnost in da trgovec ne presoja le po zunanjih vidikih in ga ne vodijo trenutni vtisi. To pa ni tako in ravno v trgovskem življenju ne igrata prve vloge previdnost in natančnost, temveč se puste istotako trgovski krogi vplivati od malenkostnih vtisov. Svoječas se je pritoževala neka trgovska firma, da ni zaščite, ker jo je speljal na led navihani odjemalec, kateri je imel fini pisemski papir z imenitno glavo na tem papirju. Na to imenitno pisemsko glavo je naša firma precej zaupala in seveda tudi precej izgubila, ker odjemalec je imel pač fin papir z imenitno pisemsko glavo, pa ničesar drugega.

Iz prakse

Videl sem pisemski papir z glavo, ki je predstavljala veliko industrijsko podjetje. Tovarniške zgradbe so tvorile ogromen četverkot z istotako ogromnim dimnikom, iz katerega se je valil mogočen stebel dima. Ali za to ogromno firmo se je v resnici skrival prav majhen človek s trgovnico precej skromnega obsega. Kake tovarne sploh nima, kakor pravijo informacije, le zastopa neko tovarno, kar pa iz pisemske glave ni razvidno.

Neki drug je imel pisemski papir z glavo, s katere se more razbrati, da je mož lastnik trgovine velikega obsega in kar mednarodnega pomena. Na to imenitno pisemsko glavo so kreditirale tudi previdne firme, da so potem brez

uspeha iskale in lovile svoj denar.

Je to že star in po celem svetu znan način vplivanja na dajalca kredita. Ni to nobena nova posebnost ali nova iznajdba. Omenjam te primere le v opozorilo naših trgovskih krogov. Ne sme se kreditirati samo na pisemski papir in na bobnečo firmo, temveč šele na poprejšnje poizvedbe, kakšen je ta »trgovec« s tako lepim pisemskim papirjem in s še bolj imenitno glavo na tem pisemskem papirju.

Pa tudi v informiranju bodite natančni. Takšni imajo navadno pomagache in skušajo s pomočjo teh pomagachev razširjati ugodne informacije. Zato je potrebno poizvedovati na več strani.

Gospodarnost zračnega prometa

Po statistiki angleškega letalskega ministrstva se še ne more nobena šestih velikih evropskih letalskih družb postaviti na lastne noge, temveč so še vse odvisne od subvencij, ki jih dobivajo od svojih vlad. Večinoma morajo vlade celo povečevati svoje subvencije.

Razmerje med subvencijami in skupnimi dohodki letalskih družb kažejo te številke (vse številke v milijonih dotične drž. valute):

leto	dohodki	subv.	subv. v %
družb			
Imperial Airways (Anglija)			
1934	1,2	0,54	45,4
1935	1,42	0,56	39,4
1936	1,6	0,42	27,7
1937	1,6	0,38	23,8
Air France			
1934	219,4	163,4	74,5
1935	220,4	161,6	73,3
1936	236,0	155,0	65,6
Nemška Lufthansa			
1934	40,5	20,6	50,9
1935	45,5	19,7	43,2
1936	50,05	21,2	42,4
1937	61,4	24,9	40,6
Sabena (Belgija)			
1935	35,0	12,6	36
1936	42,0	14,4	34,3
Ala Littoria (Italija)			
1934/35	55,8	49,7	89,2
1935/36	65,98	42,0	67,8
KLM (Nizozemska)			
1934	5,8	0,37	6,3
1935	6,7	0,55	8,1
1936	7,3	0,52	7,2
1937	9,2	0,55	5,9

Iz te tabele se vidi, da plačujejo najvišje subvencije Italija, Fran-

cija, Nemčija in Belgija, dočim plačuje najmanjše Anglija, še znatno manjše pa Nizozemska. Vzrok je v tem, ker imajo nazadnje imenovane države zelo rentabilne zračne zveze s kolonijami, dočim so najprej imenovane države navezane najbolj na državne zračne linije, kjer je konkurenca avtomobilov in železnice mnogo močnejša in kjer tudi časovni prihranek poleta z letalom ni tako velik. Zato skuša Nemčija priključiti svojim zračnim zvezam tudi zveze z Južno in Severno Ameriko.

Glavna ovira za gospodarnost letalskega prometa pa je v rapidnem razvoju letalstva. Še vedno se dosega v letalstvu bistveni napredki, zbog česar letala hitro zastarajo ter se investicije ne morejo amortizirati, temveč se morajo odpisati. Kakor hitro bo nastal v letalstvu bolj miren razvoj in ne bo nobenih novih fundamentalnih novosti, se bodo tudi stroški za nabavo letal pocenili. Zaenkrat pa je položaj takšen, da se morajo letala v 5 do 6 letih amortizirati, motorji pa v 1200 do 1500 pogonskih urah. Tudi vzdrževalni stroški za material zavise v glavnem od istih okoliščin. Tehnično popolnoma dozorela konstrukcija, pri kateri je vsak posamezen del hitro dosegljiv, ne povzroča toliko stroškov ko nova konstrukcija. Danes se gleda pri novih konstrukcijah le na to, kako bi se povečala storilnost novih letal, prav nič pa na nabavne stroške letal. Zelo se je sicer znižal izdatek za gorivo. Vendar bistveno ta prihranek še ni mogel pripomoči, da bi letalstvo postalo rentabilno.

Tedni grozdja in podobni tedni

V Srbiji, Vojvodini in na Hrvatskem prireajo posebne tedne grozdja, da bi čimbolj povečali potrošnjo grozdja. Ta propaganda ima dvojen namen: 1. naj pomaga vinogradnikom, da z večjo prodajo grozdja dosežejo večji izkupiček, 2. pa bi bila v korist tudi konsumentom grozdja, ker je uživanje grozdja zdravo. Sedaj nekateri propagirajo, da se uvedejo takšni tedni grozdja tudi pri nas.

Nikakor ne nasprotujemo tednom grozdja, temveč bi bili nasprotno tudi mi iskreno zadovoljni, če bi imeli ti tedni čim večji uspeh. Odkritosrčno pa moramo izjaviti, da v uspeh teh tednov ne verujemo, in sicer iz enostavnega

razloga, ker vemo, da so pri nas ljudje veliko prerevni, da bi mogli kupovati grozdje. Ni treba ljudem v Sloveniji dopovedovati, da je grozdje dobro in zdravo, ker to vsi ljudje vedo in vsi tudi prav radi uživajo grozdje, če bi hišni finančni minister to dovolil. Ta pa tega ne dovoli in zato morajo biti matere vesele, če morejo svojim otrokom kupiti vsaj jabolka in hruške slabše vrste.

Morda so v Vojvodini, Srbiji in Hrvatski ljudje bolj bogati, da se propaganda tednov grozdja pozna. Pri nas ljudje niso tako bogati in tista slavna bajka o bogati Sloveniji se tudi pri tej priliki izkaže kot prazna. Bojimo se zato, da bi

Okrog 65 milijonov dinarjev
 znašajo dobitki 37. kola Državne razredne loterije, katere prvo žrebanje se vrši dne 12. oktobra 1938.

Glavni dobitek 2 milijona dinarjev
 že s četirinsko srečko lahko zadenele 500.000 din.

Opozorjamo vse naše člane na prilogo znane glavne kolekture drž. razredne loterije A. Rein in drug. Zagreb, Gajeva ulica št. 8 in Illica št. 15, katero smo priložili današnji celotni nakladi. Dolgoletno vzorno in nadvse korektno ter solidno delo te kolekture je tako poznano vsej naši javnosti, da jo z moremo tudi mi z naše strani vsem najtopleje priporočiti.

Tržna poročila

Žitni trg

Dovozi na pšenični trg Vojvodine so zelo majhni. Glavni kupci so mlinci, ki za kasnejše termine plačujejo nekoliko višje cene, kakor pa so sedanje intervencijske cene. Prizad je kupil 13. septembra 74 vagonov pšenice, skupno do tega dne 11.396 vagonov. Izvozna pariteta proti oktobrskemu terminu je 63'20. Pariteta cene za efektivno blago pa je 69'16 din.

Na svetovnih trgih se je padeč cen za pšenico ustavil, kakor kažejo vsi znaki. Nadaljnja cena je odvisna od politične situacije. Če bi se ta še poostriala, potem je pričakovati, da bo povpraševanje po pšenici naraslo in zaradi tega tudi cene.

Na domačem trgu s koruzo ni nikakih sprememb. Za novo posušeno koruzo je povpraševanje, ni pa ponudb. Trgovci plačujejo staro koruzo po 135 din za vagonsko blago. Izvozna pariteta za efektivno blago 85'80 din.

Tudi na tujih trgih ni nikakih sprememb. Zaključni tečajji so bili dne 13. septembra za Buenos Aires 6'35, za Rotterdam 4'75 in za Chicago 52 %.

V Liverpoolu se je zelo dvignila cena pšenice.

Na Madžarskem je cena koruze v velikem skoku, dočim je cena pšenice ostala nespremenjena.

Sadni trg

Znova opozarjamo vse naše izvoznike svežih češpelj, da ta teden ne pošiljajo več svežih češpelj na Dunaj, ker je trg že nekaj dni prenatrpan z blagom. Cena mora še nadalje pasti, če se bodo češplje še nadalje dovažale v tej meri. Tako je 14. septembra prišlo na Dunaj skupno 21 vagonov svežih češpelj iz Jugoslavije. Blago je bilo deloma že pokvarjeno. Ze od prej pa je ostalo mnogo vagonov neprodanih, da je danes nad 40 vagonov neprodanih naših svežih češpelj. Grosisti so prodajali naše češplje po 28 fenigov, pokvarjeno blago pa po 15 do 16 fenigov.

Na praškem trgu so se gibale cene na debelo takole: jugoslovanske češplje od 2'50 do 2'60 Kč,

domače češplje po 2'20 do 2'40, bolgarsko grozdje po 6 do 6'50 Kč, lepo in zdravo domače grozdje po 3 do 3'20, nekoliko slabejše po 2'20 do 2'80 Kč za kg. Povpraševanje po sadju je slabo.

Nemčija je dovolila uvozni kontingent za sadje za predelavo (za mošt) v vrednosti 800.000 Rm.

Nemški pristojni urad je odobrila ceno za naše zlate parmene in zlate renete v višini 34 Rm franko Bodenbach.

Živina

Dne 12. septembra so se na Dunaju gibale cene živim govedom takole: prima voli po 0'75 do 1'25, bikovi po 0'69 do 0'79, krave po 0'55 do 0'69, mršava živina po 0'45 do 0'53 Rm. Za vole I. vrste se je plačevala po 1 do 2 feniga višja cena ko prejšnji teden, srednja kvaliteta pa po 3 do 4 fenige dražje. Trg je bil zelo živahen.

Cene svinjam so bile na dunajskem trgu dne 13. septembra naslednje: I. prima težke mangelice po 1'04 do 1'05, kmečke po 1'05 do 1'06, banatske po 1'05 do 1'10, angleške križane po 1'06 do 1'08, srbske po 1'05 do 1'06 za kg žive teže. Trg je bil zelo živahen.

Na praški sejmi dne 12. septembra je bilo postavljenih skupno 3145 živih prašičev, in sicer domačih mesnatih 1085, romunskih težkih 435, jugoslovanskih debelih 521, romunskih debelih 979 in madžarskih 1245 živali. Jugoslovanski prašiči so se prodajali po 8'60 do 9'20 Kč, romunski po 8'60 do 9'15, madžarski po 9 in domači po 7 do 9'25 Kč za kg žive teže. Trg je bil zelo dober.

Štev. 12.278/38.

Nabava

Državni rudnik Velenje razpisuje na dan 28. septembra 1938, neposredno pismeno pogodbo za dobavo raznega instalacijskega el. materiala (tropolno sklepalo 200 A, varov. elementi za 200 in 100 A, doze, okovi, izolatorji, merilni kabli za transformatorsko postajo) in drugo. Ostali pogoji pri podpisnem rudniku.

Direkcija drž. rudnika v Velenju dne 12. septembra 1938.

Jajčni trg

Na italijanskem trgu za jajci je zaradi podražitve svinjskega in govejega mesa znatno naraslo povpraševanje po jajcih. Povprečna cena je skočila za jajca na debelo od 5'— do 5'10 na 5'20 lire za ducat. Srednja cena na debelo je v severni Italiji skočila od 476 na 482 lir za 1000 kosov.

Na angleškem trgu je tendenca za jajca kljub povečanemu uvozu jajc čvrsta. Tudi v Franciji je tendenca za jajca čvrsta ter je cena poskočila od 718 na 728 frankov za 1000 kosov. Ni pa pričakovati, da bi cena še nadalje narasla, ker se je zaradi dobre letine povečala gojitev perutnine.

Kako deluje kriza na posamezne gospodarske panoge

O tem poročila angleški gospodarski »Economist« na podlagi triletnega proučevanja nekega angleškega gospodarskega strokovnjaka. Ta strokovnjak, ki je proučeval samo pojave v angleškem gospodarstvu, je prišel do naslednjih interesantnih zaključkov: Pri vseh gospodarskih krizah od l. 1890. dalje se je najprej pojavila kriza oziroma je prišlo do zastoja v tekstilni in kovinski industriji. Najprej se je zmanjšal izvoz tekstilnega blaga, nato pa kovinskih izdelkov. Zato je padla proizvodnja, narasla pa brezposelnost. Od vsake krize pa sta bile najbolj zadete stavbena industrija in ladjedelništvo. V vsakem primeru so krizo najmanj občutile industrije predmetov vsakdanje potrošnje.

Doma in po svetu

Kralj Peter je prišel v sredo iz Blede v Ljubljano ter obiskal več ljubljanskih trgovin, kjer si je nakupil več stvari. Z njim je bil tudi sin kneza namestnika Pavla. Občinstvo je kralja navdušeno pozdravljalo.

Predsednik vlade dr. Stojadinović je sprejel v četrtek v svojem kabinetu poslanika Nemčije in poslanika Češkoslovaške.

Jugoslovanska delegacija za sedanje zasedanje skupščine Zveze narodov je sestavljena takole: predsednik dr. Andrej Gosar iz Ljubljane, delegata pomočnik ministra za zunanje zadeve dr. Ivo Andrić in dr. Subotić. Jugoslovanski delegati so takoj po svojem prihodu v Ženevo stopili v stik s češkoslovaško, romunsko in turško delegacijo.

Kmetijski minister je odobrila pravila nove Glavne zadružne zveze. Nova pravila je sprejela zveza na občnem zboru dne 1. septembra. Francoskim solunskim prostovotj-

cem so priredili v Bitolju nad vse svečan sprejem.

Vsa kinematografska podjetja v državi so dne 14. septembra stavkala, da s tem podpro zahteve občnega zbora zveze lastnikov kinematografov, ki je bil ta dan v Beogradu. Kinematografska podjetja zahtevajo nižnje taks, ki so v resnici pretirano visoke, saj gre 40% inkasa za takse. Poleg tega pa se tudi po pravici pritožujejo, ker niso v vsej državi takse enake. Da so v Ljubljani najvišje, ni treba še posebej omenjati, ker to se razume že samo po sebi.

Moderni Delavski dom bo v nedeljo slovesno otvorjen v Celju. Stavba je veljala 2,8 milijona din in jo je sezidala celjska občina z brezobrestnim posojilom, ki ga je dala Borza dela. Dom je zelo dobro urejen in pomeni za Celje veliko pridobitev.

Paviljon turističnega odseka nameravajo postaviti v Zagrebu. Paviljon bo postavljen na zagrebškem kolodvoru med izhodi v podzemsko hodnike. Paviljon bo imel dva dela. V enem bo informacijski urad železnice, v drugem pa ekspozitura mestnega turističnega odseka.

Članstvo pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Splitu je naraslo v enem letu od 18.898 na 22.122. Dočim je imel urad lani še 888.000 deficita, znaša ta v prvem letošnjem polletju le 80.000 din.

Sipad, ki je bil še l. 1936. pasiven, izkazuje za l. 1937. aktivno bilanco. Čisti dobiček znaša 3 milijone din, bruto dobiček pa 12,5 milijona din. Od tega odpade na tovarno celuloze 1 milijon. Bilančna vsota podjetja se je zvišala od 154,2 na 160 milijonov din.

Prvi jesenski sejem je bil odprtjen te dni v Banjaluki. Na sejmu razstavlja svoje blago nad 500 razstavljalcev. Sejmu je pridružena tudi velika konjska razstava.

V Kotoru se je ustanovila nova tvornica za glicerini. Tvornico so postavili bratje Vučkovići, lastniki tovarne za milo v Kotoru. V kratkem dobi Kotor tudi tovarno za pohištvo.

Švicarska industrijska družba »Aluminium Neuhäusen, A. G.« za izdelovanje aluminija, je kupila velika zemljišča za boksitom v okolici Mostarja. Švicarska družba bo začela v najkrajšem času izkoriščati ta ležišča. V ta namen bo družba investirala več milijonov din. Družba bo napravila tudi kratko ozkotirno železnico.

V tvornici za dušik v Rušah je nastala eksplozija. En delavec je bil ubit, eden pa hudo ranjen.

Člani delegacije Jugorasa so odpotovali v Italijo na povabilo fašističnih delavskih organizacij. V Italiji so bili zelo lepo sprejeti. Čebelarji bodo ustanovili v Sl. Brodu ter bo sestavni del tamšnjega mestnega muzeja.

25 paprik se prodaja v Daruvarju za en dinar zaradi velikega dovoza paprike na trg.

Madžarska pevska zveza se bo ustanovila v Jugoslaviji. Sedež zveze bo v Somboru. V kratkem bo priredila zveza tudi svoj koncert.

Indeks za cene na drobno se je v Beogradu (100 predmetov, baza cene l. 1926 = 100) znižal od 81,4 na 73,8. Najbolj so se pocenili delni pridelki (od 84,8 na 72,2) ter obrt.-industrijski izdelki (od 79,2 na 71,8), nadalje so se pocenila kuriva od 79,4 na 74,2, obleka pa od 80,0 na 77,2.

Švicarski rezervisti so poklicani pod orožje. Na meje je poslano 200.000 mož.

Spominske svečnosti v spomin obletnice Masarykove smrti se na Češkoslovaškem zaradi splošne prepovedi vseh zborovanj niso moge vršiti.

Francosko ministrstvo zunanjih zadev demantira vest, da bi se v Franciji uvedla cenzura pisem in telegramov.

Tržaški »Piccolo« se bo fuzioniral z glasilom fašistične stranke »Popolo di Trieste«. Fuzija je posledica zadnjih protizidovskih ukrepov v Italiji. Piccolov lastnik je bil namreč Zid. »Popolo di Trieste« je zamenjaval, da bi »Piccolo« uspešno konkuriral. Sedaj bo svoj cilj vendarle dosegel.

Radio Ljubljana

Sobota, dne 17. sept. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Radijski orkester — 14.00: Napovedi — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Socialno skrbstvo v Ameriki (gdč. Zlata Pirnat) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (dr. A. Kuhar) — 20.30: Plošče — 21.00: Prenos opere »Falstaff« iz Rima, v odmoru napovedi in poročila.

Nedelj, dne 18. sept. 8.00: Radijski orkester — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Plošče — 9.45: Verski govor (prior Valerian Učak) — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice — 11.00: Otroška ura: Gasperček — 11.30: Plošče — 12.00: Koncert Bežigradskega pevskega zbora — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert Radijskega orkestra — 17.00: Zivljenje v moštu in vinu (inž. Ivo Zupančič) — 17.30: Plošče — 18.00: Površnik, veseloigra (izvajajo člani rad. igr. družine) — 18.30: Plošče — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Samostan Savina, njegova zgodovina in lepota — 19.50: Vijolinjski koncert ge. F. F. Brandl-Jevdjeničević, pri klavirju prof. M. Lipovšek — 20.40: Plošče — 21.00: Radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Nekaj veselih in nekaj žalostnih pojeta Jožek in Ježek.

Ponedeljek dne 19. sept. 12.00: Slavne pevke (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert Radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Plošče — 18.40: Nekaj poglavij o biologiji žene (ga. B. dr. Zajc-Lavrič) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Topli vrelci izpod Gorjancev (R. Dostal) — 19.50: Zanimivosti (M. Javornik) — 20.00: Zdravice ob spremljevanju harmonike, poje Vekoslav Janko, spremlja Avgust Stanko — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne Nebotičnik.

Torek dne 20. sept. 12.00: Uvertire (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Plošče — 18.40: Pomen za življenje ima nauk o značaju (prof. Horvat) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Osnovna šola v službi nacije. vzgoje — 19.50: Deset minut zabave — 20.00: Plošče — 20.30: Koncert (ga. Ksenija Vidali in radijski orkester) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Originalna švicarska godba (bratje Malenšek).

Trgovci!

PREŠITE ODEJE

nabavite najceneje pri industriji odelj

F. Dobovičnik • Celje

Sološna trgovska d. z. o. z.

St. Vid nad Ljubljano št. 91
Ljubljana, Tyrševa cesta 33
(Javna skladišča)

Kolesa, motorji, šivalni stroji
najboljših znamk po najnižjih
cenah.

Na debelo! Na drobno!
Zahtevajte ponudbe!

Ustanovljeno 1850

Zaloga vseh vrst stekla
in porcelana. Stavbno in
umetno steklarstvo. Specialna
zaloga in okvirjanje slik

JULIJ KLEIN

LJUBLJANA

Wolfova ulica št. 4

Telefon 33-80

A. Šarabon LJUBLJANA

Uvoz kolonijalne robe

Veletrgovina s špicerijo

Velepražarna za kavo

Milni za dišave

Glavna zaloga rudniških vodá

Brzjavni naslov:

ŠARABON LJUBLJANA

Telefon št. 26-66

Ustanovljeno leta 1886

KMETSKA POSOJILNICA LJUBLJANSKE OKOLICE

r. z. z. n. z. v Ljubljani

Nove vloge

so vsak čas izplačljive in jih obrestuje po 4%
vezane na 3 mesece pa po 5%

Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod

KOŽUHOVINA

Telefon
22-62

Velika zaloga krznene konfekcije
Sprejemamo vseh vrst popravila in
prikrojevanje po najnovejših modelih

JOSIP DOLENC, krznar
LJUBLJANA, Sv. Petra 19

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace,
journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-

žice, risalne bloke itd.